

Van: JMA
Aan: Raadscommissie Ruimte
Datum: 15 mei 2019
Betreft: Memo Prepaid Diftar en PMD inzameling

Introductie

De Gemeente Ouder-Amstel gaat per 1 januari 2021 over tot de invoering van Diftar (een gedifferentieerd tarief) voor het huishoudelijk restafval. Deze overgang heeft mede als doel om de landelijke VANG-doelstellingen te halen en de lasten voor de inwoners te verlagen. Diftar is een algemeen begrip voor vele vormen van gedifferentieerd inzamelen van afval.

Diftar per aanbieding

In de raadscommissie van 2 april 2019 is een voorkeur uitgesproken voor een systeem met Diftar per aanbieding.

Inwoners betalen per keer dat zij het restafval aanbieden in het daarvoor beschikbaar gestelde inzamelmiddel. Hierbij wordt geen onderscheid gemaakt ten aanzien van het aangeboden gewicht dat wordt aangeboden. Inwoners worden hierin ook niet gestuurd op de omvang het aangeboden afval. Voorbeeld: inwoners kunnen proberen om meerdere afvalzakken in de trommel van de container te stoppen. Hierbij wordt gewerkt met een vast tarief dat in rekening wordt gebracht per keer dat men afval wegbrengt. De methode met diftar per aanbieding is zeer beproefd in Nederland. Er zijn ook verschillende aanbieders van zowel de hard- als de software met veel ervaring. De ruime ervaring van de aanbieders maakt dat dit systemen gebruiksvriendelijk en storingsongevoelig zijn.

Betaling met prepaid kaart

Voor wat betreft de methode van afrekenen heeft de commissie een voorkeur aangegeven voor een systeem met een prepaid kaart. Op deze wijze heeft de inwoner alles in eigen hand. Een bedrag op de Afvalpas, waarmee bewoners de ondergrondse container kunnen openen. Het bedrag wordt onmiddellijk afgeschreven van het tegoed en inwoners hebben een simpel overzicht van hun uitgaven. Deze variant is het meest servicegericht naar de inwoner. Wel dienen de systemen op de containers en de werking van de Afvalpas hierop ingericht te worden.

In deze notitie treft u een beschrijving aan van de werking van dit systeem en een uitwerking van de verdere keuzes die gemaakt moeten worden.

Hoe werkt het

Inwoners van Ouder-Amstel kunnen vanaf een PC met internettoegang en een webbrowser inloggen op een webpagina waar er saldo kunnen worden ingekocht. Deze webpagina is eenvoudig bereikbaar via een button op de website van de gemeente. Na het opgeven van de postcode, huisnummer, eventueel huisnummer toevoeging en het externe kaartnummer (afgedrukt op de kaart) wordt er een validatie gedaan op BAG/NAW gegevens en het externe kaartnummer. Als de validatie goed is bevonden kunnen de punten worden ingekocht en worden verwerkt. Een validatie is onder andere noodzakelijk om te controleren of de aanvrager een inwoner van Ouder-Amstel is en of er gebruik wordt gemaakt van een door Ouder-Amstel ter beschikking gestelde afvalpas (zie ook Privacy).

Voor inwoners zonder internet toegang is het mogelijk een servicepunt in te richten bij bijvoorbeeld de bibliotheek of het gemeentehuis.

Met de afvalpas kan men zich middels een geïntegreerde smartbox (paslezer) vervolgens aanmelden bij de ondergrondse container waarbij na de afvalstorting het verschuldigde tegoed wordt afgewaardeerd. Het systeem kan zo worden ingericht dat pas na dat de storting geheel is afgerond de afwaardering plaatsvindt. Als de storting niet mogelijk is, bijvoorbeeld vanwege een volle container, dan is er dus geen afwaardering. Het systeem in de container is modulair. Voordeel hiervan is dat een verandering in technologie eenvoudig kan worden doorgevoerd (bijvoorbeeld stortingen door middel van een bankpas).

Zoals aangegeven is dit een beproefd systeem in meerdere gemeenten (bijvoorbeeld Zuidplas en Geertruidenberg).

Privacy

Het is met het bovenstaand beschreven systeem zeer goed mogelijk om de privacy van de inwoners te behouden. Zoals eerder aangegeven zal bij inrichting van het proces een gedegen AVG-check plaatsvinden. Zoals bovenstaand aangegeven is het noodzakelijk om een check uit te voeren of het een huishouden uit Ouder-Amstel betreft en dat het een afvalpas uit de eigen gemeente is. Buurgemeenten zijn ook bezig met verandering van afvalbeleid en het eventueel invoeren van diftar. Nadeel van storting door anderen dan eigen inwoners is een onvoorspelbare logistiek. Containers zitten 'voller' dan je zou verwachten op basis van het aantal huishoudens. Dergelijke ongewenste effecten moeten voorkomen worden.

Bij de inrichting van het systeem kunnen verschillende keuzes gemaakt worden welke gegevens opgeslagen worden. Zo kan het om logistieke redenen wenselijk zijn om het aantal stortingen per container vast te leggen, zodat er geleegd kan worden voordat de containers vol zitten. Ook misbruik (bijvoorbeeld, veel stortingen van één adres kan wijzen op bedrijfsmatig afval) kan met het opslaan van gegevens makkelijk opgespoord worden. Belangrijk is om hier vooraf duidelijke besluiten over te nemen en deze vast te leggen in de verordening. Deze verordening zal voor het in gebruik nemen van het systeem vastgesteld moeten worden. Vaststelling is dus voorzien medio 2020.

Ook voor speciale doelgroepen met specifiek afval kan het noodzakelijk zijn gegevens op te slaan. Om de pas mogelijk extra op te waarden (zie flankerend beleid).

Flankerend beleid

Door middel van dit systeem is het eenvoudig mogelijk om flankerend beleid te integreren. Bijvoorbeeld voor huishoudens met veel specifiek afval (bijvoorbeeld incontinentiemateriaal) kan vanuit de gemeente eenvoudig extra tegoed op de pas bijgeschreven worden. Ook kan er gekeken worden op wat voor manier zwerfafvalruimers in de gemeente extra tegoed kunnen krijgen. Hierover moet nadere besluitvorming plaatsvinden bij het vaststellen van de tarieven (nb dit betreft de vaststelling van de tarieven voor 2021)

Kosten

Op basis van de reeds bekende gegevens is een inschatting gemaakt van de systeemkosten. Dat is zonder aanvullende kosten voor bijvoorbeeld communicatie. Dit betreft een directiebegroting. Er zal een aanbesteding gedaan moeten worden.

Aan alle huishoudens in de gemeente zal een afvalpas verstrekt moeten worden.

Investerings		Aantal	Smartbox	Upgrade	Inbouw		Totaal
Containers		125	€ 950	€ 285	€ 50		€ 160.625
Software							€ 15.000
Pasjes		7000	€ 8				€ 56.000
Jaarlijkse kosten							
CMS + COM		125	€ 132				€ 16.500
Onderhoud koppeling							€ 5.000
Afschrijving + Rente	(5 jr / 4%)						€ 55.590
Totaal							€ 77.090

Communicatie

Bij een belangrijke systeemwijziging (wat het invoeren van Diftar is), is een goede voorbereiding en een goede communicatie essentieel. Voor de communicatie is reeds een bedrag opgenomen in de projectbegroting. Er zal in het derde kwartaal van 2019 een communicatieplan worden opgesteld. Daarbij zal uiteraard gebruik worden gemaakt van ervaringen in andere gemeenten.

PMD-inzameling in Ouder-Amstel

Tijdens de commissievergadering bleef één vraag openstaan, deze heeft betrekking op de manier waarop PMD ingezameld zal gaan worden. In deze notitie staan hierover een aantal overwegingen.

Nascheiding

De verwerker van het restafval van de gemeente Ouder-Amstel is het AEB (Afval Energie Bedrijf) te Amsterdam. Deze verwerker maakt sinds medio 2018 gebruik van een nascheidingsinstallatie. Dit wil zeggen dat het restafval (ook het restafval van Ouder-Amstel) mechanisch gescheiden wordt waarbij plastic, blikjes en drankkartons uit het restafval worden gehaald. Het restafval gaat de verbrandingsoven in. Het plastic wordt verder nagescheiden en verwerkt, evenals de blikjes en de drankkartons.

Qua volume is het PMD-afval (plastic, metalen en drankkartons) verreweg het grootst van alle overige afvalstromen. Op dit moment kan het PMD worden ingeleverd bij de 16 milieuparkjes met een PMD-container en op de 2 milieudepots in Ouderkerk aan de Amstel en Duivendrecht. Dit is met de nascheiding dus niet meer strikt noodzakelijk.

Dilemma

Met de invoering van Diftar ontstaat voor de inwoners een nieuwe situatie. Inwoners gaan immers betalen voor elke keer dat ze restafval in een ondergrondse container deponeren. Diftar maakt gebruik van een financiële prikkel om de hoeveelheid restafval te verminderen. Van belang is daarbij dat inwoners een handelingsperspectief hebben om hun restafval te verminderen, daarmee kunnen ze de afvalkosten verlagen. Indien het PMD niet gescheiden hoeft te worden is dat handelingsperspectief minder aanwezig. In de beeldvorming kan het gevoel ontstaan dat er wel voor PMD betaald moet worden terwijl dat niet gescheiden kan worden.

Ouder-Amstel is niet de enige gemeente waar een combinatie van nascheiding en Diftar wordt toegepast. Deze variant komt ook voor in Heerenveen, Ooststellingwerf en de voormalige gemeente Winsum (nu Het Hogeland)

Er zijn een aantal mogelijkheden om dit dilemma (wel betalen voor afval, maar gevoelsmatig niet alles kunnen scheiden) aan te pakken. Voor al deze methoden geldt dat communicatie van groot belang is. Niet alleen bij invoering van het systeem, maar voortdurend en over meerdere jaren.

Gescheiden PMD inzameling blijven aanbieden

Een optie zou kunnen zijn om gescheiden PMD inzameling te blijven faciliteren. In de commissie van 2 april jl. is aangegeven dat inzameling met minicontainers niet de voorkeur heeft. In dat geval zou het gebruik van de huidige ondergrondse PMD containers gecontinueerd kunnen worden.

Dit wil wel zeggen dat er een 'dubbele boodschap' gecommuniceerd gaat worden, zowel de boodschap over nascheiding en de boodschap om toch PMD apart in te zamelen. Bovendien bestaat de kans dat de separate inzameling logistiek niet meer optimaal zal zijn. Hierdoor wordt dus een relatief duur maar niet meer noodzakelijk systeem operationeel gehouden. Het is moeilijk deze extra kosten nu inzichtelijk te maken vanwege de onbekende variabelen.

Er zou, eventueel facultatief, aan de inwoners een PMD minicontainer aangeboden kunnen worden. Dit geeft een beter scheidingspercentage en geeft inwoners een duidelijk handelingsperspectief. Wel is deze methode logistiek erg kostbaar. Er moet immers ook inzameling van minicontainers plaatsvinden.

Stoppen met gescheiden inzameling PMD

Een tweede optie is helemaal stoppen met gescheiden PMD inzameling (bijvoorbeeld door de huidige ondergrondse PMD-containers om te bouwen voor restafval). In dat geval zal duidelijk gemaakt moeten worden dat de opbrengst voor het PMD in het Diftartarief verdisconteerd is. Daarmee moet wel een zekere transparantie gegeven worden bij het vaststellen van het tarief. Communicatie is hierbij van groot belang. Het gevaar blijft dat inwoners het gevoel hebben gedwongen worden te betalen voor afval dat ze niet kunnen scheiden

	Voordelen	Nadelen
Alleen nascheiding	Gemak voor bewoners (alles in 1 zak)	Diftar moeilijker uit te leggen (wel afrekenen, geen mogelijkheid tot afvalscheiding)
	Makkelijke 'scheidingsregels'	
	Logistiek voordelig	
	Risico vervuiling PMD ligt bij verwerker	
Nascheiding+ bestaande Ondergrondse Containers	Diftar eenvoudiger uit te leggen. ("beter scheiden is minder betalen")	Dubbele communicatie boodschap
	Bewustwording bij inwoners (je ziet hoeveel PMD er is)	Dubbel logistiek systeem
		Deel risico vervuiling PMD ligt bij de gemeente
Nascheiding+ PMD Containers	Diftar eenvoudiger uit te leggen. ("beter scheiden is minder betalen")	Dubbele communicatie boodschap

	Bewustwording bij inwoners (je ziet hoeveel PMD er is)	Dubbel logistiek systeem
	PMD inzameling met minicontainers geeft beter resultaat dan met ondergrondse containers	Deel risico vervuiling PMD ligt bij de gemeente
		Extra container bij het huis/in de tuin

Scheidingsresultaat

Door middel van nascheiding wordt al het PMD uit het restafval gehaald. Er is dus geen sprake van extra afvalscheiding door ook bronscheiding (via ondergrondse container of PMD container toe te passen).

Participatie

Het is natuurlijk zeer goed mogelijk om de voorkeur van de inwoners van Ouder-Amstel te peilen als het gaat om de PMD inzameling. Dit kan bijvoorbeeld door een enquête en thema-avonden met inwoners. Voordeel hiervan is dat er meteen een beeld ontstaat hoeveel inwoners van een systeem gebruik zouden willen maken. In de planning van dit project is hier voldoende ruimte voor, dit participatietraject zou in het vierde kwartaal van 2019 kunnen plaatsvinden. Het besluit over de PMD inzameling zal in de zomer van 2020 genomen moeten zijn.

